

Com es relacionen els membres d'una família?

Les relacions simètriques i les complementàries són els dos tipus de relacions entre familiars i poden conduir a cercles viciosos

Gemma Borraz Estruch

Equip d'Atenció al Menor. Sant Pere Claver - Fundac

La família és un grup de persones que viuen juntes i comparteixen llaços sanguinis i/o vincles afectius; però també és un grup on els participants exerceixen diferents tipus de rols, es creen determinades relacions, s'adopten funcions i jerarquies i es generen normes implícites entre els participants del grup. La família és un sistema viu, que canvia i evoluciona amb els seus membres. Dos tipus de relacions que trobem a les famílies són les simètriques i les complementàries.

La família és un conjunt de persones que conviuen i comparteix sanguinis i/o afectius. Cada membre té un rol i entre els inte construeixen relacions, que fan de la família un sistema viu.

En una família podem trobar dos tipus de relacions: les simètriques i les complementàries. Les relacions simètriques es basen en la igualtat, mentre que les relacions complementàries es construeixen a partir de la diferència, en què la d'un dels integrants està en una posició superior respecte a la d'un altre.

Dins d'una família, les relacions simètriques acostumen a ser entre membres de jerarquia, com les relacions entre germans, o entre el pare i la mare. En les relacions complementàries són entre pares i fills, en què cada posició defineix un rol i l'altre. Per exemple, per actuar com a pare protector ha d'existir algú que actuï com a fill que cal protegir. Tant un tipus com un altre de comunicació comporten conflictes amb els seus membres.

A les relacions simètriques existeix el perill de la competència, **quan els participants tracten d'imposar la seva manera de plantejar la situació** per l'altre. Aquestes situacions condueixen a les **escalades simètriques, con baralles** entre germans i els conflictes de parella. La situació es pot desbloquejar si un dels dos accepta la posició de l'altre, respectant-la.

A les relacions **complementàries existeix el perill de la complementariedad que es dona quan un dels participants imposa com ha de ser la posició**. En aquests casos, la situació es podria resoldre deixant de banda la competència i negociant, redefinint temporalment la relació com a simètrica, i recuperant la jerarquia, i per tant la complementariedad, una vegada acabada la negociació. Per exemple d'aquest tipus de relació el podem observar en les disputes entre un pare i el seu fill adolescent sobre l'hora de tornar a casa. Durant la negociació simètrica, posant-se a un mateix nivell, però una vegada han arribat a un acord, el pare o la mare ha de tornar a la seva posició superior per fer complir allò pactat.

Un pare juga amb un nen i competeixen durant el joc però una vegada arriba l'hora de sopar el pare dóna per acabat el joc i accepta que s'acaba.

Una complementariedad rígida, que tracta d'imposar la seva posició per damunt de l'altre sense possibilitat de negociar o escoltar la postura de l'altre, podria acabar desencadenant en una escalada simètrica. Per exemple, si un fill adolescent sent que mai se li té en compte i no pot negociar res, és possible que trenqui la complementariedad per impotència i comenci a comportar-se dins la família sense respectar la jerarquia i, per tant, buscant una relació simètrica que pot acabar en una escalada de poder.

Si pensem en una relació de parella, on un dels dos membres agrideix constantment a l'altre, veurem clarament una relació de complementariedad rígida. La persona agridida pot trencar avisant a un tercer perquè intervingui, com pot ser una denúncia als Mossos d'Esquadra.

"Les relacions simètriques es basen en la igualtat i en el risc de la competència, com el cas dels germans i la parella"

És per això, que al treballar amb les famílies, cal esforçar-se per entendre el significat de les coses que succeeixen. Per exemple,

un pare o mare denuncia al seu fill per agressions, podent que pot estar buscant una manera de recuperar la plenitud i trencar una relació de simetria. En aquest cas, la intervenció d'un sistema jeràrquic superior, com la justícia, implica una complementarietat en la situació.

Així, cal tenir en compte que les relacions simètriques i complementàries són, totes dues, necessàries a la família. La rigidesa, en els dos tipus de relacions, pot ser causa de conflictes. A l'hora de treballar amb famílies o amb algun membre, sovint intentem restablir les jerarquies.

Amb el treball amb adolescents, l'acompanyament a l'ecològic amb les angoixes claustro-agorafòbiques a flor de pell, inverteix la feina de contenció d'aquestes ansietats i de conscienciar pròpies dificultats perquè alhora puguin caminar cap a l'altre i respectar les relacions asimètriques pròpies del moment en què estan vivint.

Llegeix més articles a **"la càpsula"**

Visita la web de **Sant Pere Claver - Fundació Sanitària**

C. Vila i Vilà, 16 08004 Barcelona | Tel. 93 442 39 03
info@spcsalut.org | www.spcsalut.org